

Ministerie van Economische Zaken

Veranderingen op de
Europese defensiemarkt
en de betekenis hiervan
voor het
Industriële Participatiebeleid

KIVI seminar
Defensiesamenwerking in Europa
19 oktober 2015

Pieter Taal
Commissaris Militaire Productie
Ministerie van Economische Zaken

Inhoud

- Nederlands beleid: EZ, CMP,
- Defensie Industrie Strategie, Industriële Participatie
- Europese ontwikkelingen
- Ambities

Ministerie van Economische Zaken

- Duurzaam ondernemend Nederland
- Ondernemingsklimaat en concurrentiepositie.
- Ruimte voor vernieuwing en groei; oplossingen voor de 21e eeuw.
- Aandacht voor natuur en leefomgeving
- Topposities in landbouw, industrie en diensten, krachtig en duurzaam Nederland

'Global challenges, Dutch solutions'

Industriebeleid

Twée richtingen

- 1) *Generiek*: excellent ondernemings- en vestigingsklimaat
 - financieel, fiscaal, administratieve lasten, onderwijs (human capital) & level playing field

- 2) *Top sectoren*: top teams (industrie, instituten, overheid); 9 *top sectoren*
 - *Vraaggestuurd*: Gouden driehoek (Triple Helix): ondernemers en onderzoekers aan het stuur!
 - *Integraal*: Innovatie, Human Capital, internationale concurrentie positie, minder bureaucratie
 - *Actiegericht*: Commitment van alle partijen, ook financieel

Topsectoren

9 Topsectoren:

- High Tech Systems & Materialen
- Water
- Creatieve industrie
- Energie
- Logistiek
- Life Sciences & Health
- Chemie
- Agro & Food
- Tuinbouw & uitgangsmaterialen

Defensie & veiligheids industrie actief in 7 topsectoren

Commissariaat Militaire Productie - missie

Bij gebrek aan internationaal gelijk speelveld op de defensiemarkt probeert CMP nationaal en internationaal maatregelen te bevorderen die kansen verbeteren voor een hoogwaardige *concurrerende* defensie- en veiligheid (gerelateerde) industrie (DVI) in Nederland

Dat betekent:

- Inschakeling van Nederlandse industrie en instituten bij productie en ontwikkeling van militair materieel voor de (inter-) nationale defensiemarkt
- De NL DVI daarmee versterken ten behoeve van het waarborgen van essentiële nationale veiligheidsbelangen en Defensie de mogelijkheid te geven een *smart buyer, smart user* en *smart maintainer* te blijven

Een hoogwaardige en concurrerende industriële basis draagt bij aan:

- Betere en goedkopere systemen voor defensie en veiligheid
- Betere positie Nederland bij internationale samenwerking

... en dus aan de Nederlandse wezenlijke veiligheidsbelangen.

CMP Beleid en operationele activiteiten

Hoofdactiviteiten

- Internationale Materieelsamenwerking, w.o. F-35
- Industriële Participatie (v.h. compensatie)
- Relatie Defensie en NL bedrijfsleven (investering en instandhouding)
- Bijdragen aan Europees beleid (EDA, EC)
- Exportondersteuning
- Innovatie: Defensie & Veiligheid
- Vraagbaakfunctie voor de sector

Stakeholders

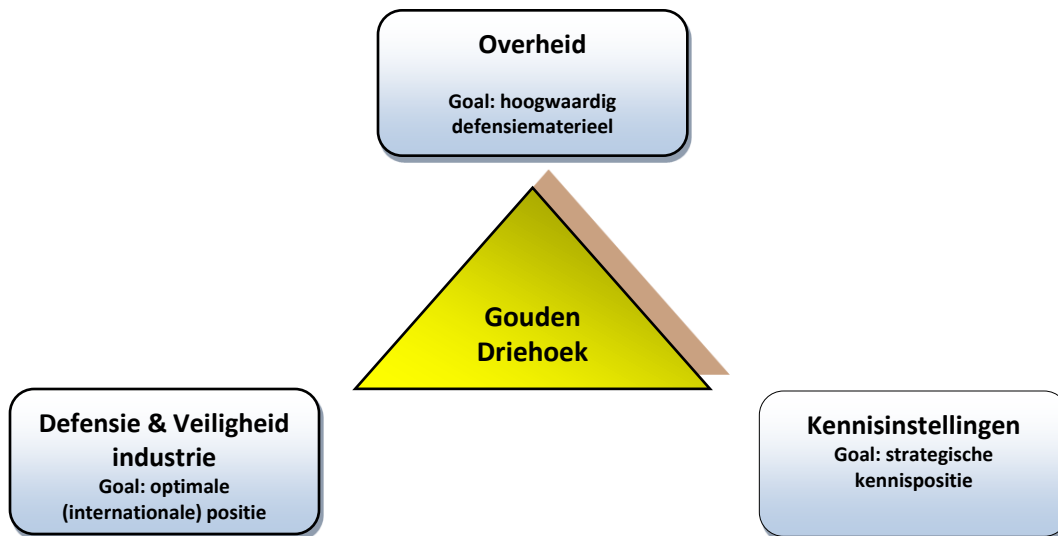
	Nationaal	Internationaal
Overheid	Defensie, BZ/BHOS: BEB/DVB, V&J, Financiën	EC, EDA, NATO, VS, Europese landen
Overig	Industrie (NL DVI - individueel), Kennisinstanties, Brancheorganisaties (m.n. NIDV, NAG, DGTA), ROMs	Industrie (individueel of -associaties)

Defensie Industrie Strategie - DIS

De DIS is erop gericht om, vanuit de operationele belangen en behoeften van Defensie, de Nederlandse DVI en kennisinstellingen zo te positioneren dat zij een hoogwaardige bijdrage kunnen leveren aan de Nederlandse veiligheid. Daarmee kunnen zij ook op de Europese en internationale markt en in toeleveringsketens competitief opereren.

Prioritaire Technologiegebieden en Industriële Capaciteiten:

1. Geïntegreerd (sub)systeemontwerp en -ontwikkeling
2. Sensoren, C4I en automatisering
3. Geavanceerde materialen en componenten
4. Simulatie en simulatoren ten behoeve van opleiding & training
5. Elektronische en informatiebescherming / bewapening

Totstandkoming van de prioritaire technologiegebieden & industriële capaciteiten

- Enerzijds: identificatie belangrijkste toekomstige behoeften van Defensie
- Anderzijds: identificatie technologische sterkten van de DVI op de defensiemarkt
- Overlap: deelverzameling prioritaire technologiegebieden en industriële capaciteiten.

Deze deelverzameling is richtinggevend voor de bescherming van **wezenlijke belangen van nationale veiligheid**:

Vraagzijde:
Behoefte Defensie aan
(operationele)
capaciteiten

Kansen DVI:
Prioritaire
technologie-
gebieden /
industriële
capaciteiten

Aanbodzijde:
Sterkten DVI in
internationaal
perspectief

Kengetallen NL DVI

Kennisintensief & Internationaal

- Ca. 450 bedrijven (meest MKB)
- DVI omzet € 3,1 miljard
- DVI-omzet als % van totale omzet: 7%
- Ruim 14.000 arbeidsplaatsen (waarvan 32% R&D, ruim 4.500)
- Export ca. € 2,18 miljard (70% van de omzet)
- Internationaal concurrerend met gespecialiseerde capaciteiten

* Cijfers 2010 (bron: Triarii Mei 2012)

terug

DIS-instrumentarium

Innovatie gerelateerde Instrumenten

- Programma financiering kennisinstellingen (EZ/Defensie)
 - Technologie ontwikkelingsprojecten (NTP)
- Commissie voor Defensie Materieel Ontwikkeling (CODEMO)
 - Defensie Innovatie Competitie (DIC)
 - Defence Innovation Game (DIG)
 - Small Business Innovation Research (SBIR)
 - Generieke Innovatie instrumenten (EZ)
 - Informatie-uitwisseling (vb PBC, CD&E)
 - investeringen en instandhouding

Export gerelateerde Instrumenten

- Export 'functionaris', economische diplomatie, diplomatiek netwerk, missies
 - NATO-expert
 - Verwervingsstrategie
 - Industriële Participatie (IP)
 - Launching customer

Praktische invulling op basis van de DIS

- Onderbouwing van aankopen in de prioritaire technologiegebieden in Nederland.
- Uitzonderen van deelsystemen of materialen onder een ADV aanbesteding.
- Rechtstreeks of via IP-eis opbouw van kennis- en kunde bij industrie waar deze door schaarste en bezuinigingen bij Defensie afneemt.
- Breed instrumentarium beschikbaar om defensiebehoeften en industriële mogelijkheden NL DVI bij elkaar te brengen.
- Nauwere samenwerking Defensie en Nederlandse industrie.

Defensieverwerving in Europa

Hoe het was...

2 mogelijkheden

- 2004/18/EG – “Openbare Aanbesteding”
 - *voor goederen/diensten/werken die als niet typisch militair worden beschouwd (b.v. kleding)*
- Art. 346 VWEU – “Compensatie”
 - *Specifiek militaire goederen/diensten, inclusief aanvullende eisen zoals compensatie*

Kenmerken

- Eenvoudig, overzichtelijk proces
- Maar... oneigenlijk gebruik van Art. 346

Defensieverwerving in Europa Hoe het is geworden ...

Sinds augustus 2009 3 mogelijkheden

- 2004/18/EG – “Openbare Aanbesteding”
 - *voor goederen/diensten/werken die als niet typisch militair worden beschouwd (b.v. kleding)*
- Art. 346 VWEU – “Uitzondering ter bescherming van de wezenlijke belangen van nationale veiligheid”
 - *Specifiek militaire goederen/diensten, inclusief aanvullende eisen zoals compensatie*
- 2009/81/EG – “Richtlijn 81” voor verwerving van goederen en diensten op gebied van Defensie & Veiligheid.
 - *In 2009 aangenomen, uiterlijk in 2011 om te zetten. In Nederland in februari 2013 omgezet in de Wet Aanbesteding Defensie en Veiligheid (ADV-wet) – evaluatie 2016*

Defensieverwerving in Europa

Gevolgen van deze veranderingen

- Iedere lidstaat wordt geacht de nieuwe richtlijn (Richtlijn 81) bij specifiek defensie en veiligheid gerelateerde aanschaffingen toe te passen.
(Soms uitzondering *Security of Supply, Security of Information, R&D, G-to-G*, lokale verwerving bij missies)
- Onder Richtlijn 81 potentieel toegang tot leveringsketens via (optionele) eis van subcontracting (tot 30% van de contractwaarde)
- Art. 346 uitsluitend in bijzondere gevallen, per geval beargumenteerd
- 'Compensatie' onder Art. 346 eveneens per geval beargumenteerd
- Streng toezicht Europese Commissie
- Publicatie van (voorgenomen) Europese aanbestedingen via [TED](http://www.ted.europa.eu) (www.ted.europa.eu) en later in NL via TenderNed

Nederland: SMART follower

Inzet Nederland:

- Streven naar open Europese en mondiale defensiemarkt
- Zolang deze markt niet open is: *smart follower*
- Inzet voor de Nederlandse DVI: DIS als basis

Afspraken met de Tweede Kamer:

- *Nav motie Ten Broeke:*
bij gebrek aan *level playing field* bij aanschaf van militair materieel zoveel mogelijk gebruik maken van mogelijkheden die artikel 346 biedt
- Consultatie over verwervingsstrategie met EZ en NIDV bij projecten > 25 miljoen euro

SMART Follower: Bepalen verwervingsstrategie

Onderscheid **hoofdopdracht** en **eis ten aanzien van Industriële Participatie (hierna IP-eis)**

- Besteedt, indien mogelijk, aan via beroep op artikel 346 VWEU (Def)
- IP-eis op basis van DIS via beroep op artikel 346 VWEU (Def en EZ)

Stap	Hoofdopdracht	IP-eis
1	346 VWEU	346 VWEU
2	Uitzondering ADV	346 VWEU
3	ADV	346 VWEU
4	ADV + onderaanneming tot 30% van de opdrachtwaarde	nvt

Specifiek instrument: Industrieel Participatie (IP) beleid

Inschakelen Nederlandse industrie bij ontwikkeling en productie van defensiematerieel

- kansen bij ontbreken gelijk speelveld op internationale markt voor defensiematerieel
- Hoogwaardige en concurrerende industriële basis draagt bij aan:
 - Betere en goedkopere systemen voor defensie en veiligheid
 - Benutting nabijheid kennis en kunde voor betere inzetbaarheid
 - Betere positie Nederland bij internationale samenwerking

.... en dus aan de Nederlandse wezenlijke veiligheidsbelangen.

Afspraken Samenwerking / Rollen (Protocol Defensie - EZ)

1. Defensie informeert EZ over alle projecten > €5 mln
2. EZ geeft aan of er industriële aspecten (DIS stempel) aanzitten
3. Projecten > €25 mln -> consultatie met EZ en industrie over verwervingsstrategie. Mogelijkheden inschakeling NL industrie bezien.
4. Defensie stelt verwervingsstrategie vast, hierbij kunnen industriële overwegingen een rol spelen (DIS) - afweging 346 voor verwerving obv operationele argumenten is aan Defensie
5. bij internationale concurrentiestelling / aanbesteding geeft EZ aan of er IP eis gesteld wordt. Wijze waarop Defensie dit in UTP e.d. meeneemt wordt in overleg vastgesteld.
6. Defensie sluit pas contract af als EZ evt. IP afspraken heeft vastgelegd.

Industriële Participatie in NL

- compensatiebeleid vanaf 2012 **Industrieel Participatiebeleid**
- projecten > € 5 mln *Case by Case* IP eis bepalen (art 346)
- relatie veiligheidsbelangen: civiele invulling niet meer toegestaan
- streefwaarde op basis van ervaring: 60%
- invulling draagt bij aan wezenlijk veiligheidsbelang
- prioritaire technologiegebieden en industriële capaciteiten DIS zijn uitgangspunt
- Mogelijke activiteiten: R&D, Engineering, Productie, Installatie, Onderhoud, Reparatie, Modificatie, Upgrade ...

Europese ontwikkelingen

- Mededeling 2006 (interpretatie art 296, later 346)
- *Defence package* 2007: strategie en voorstellen voor richtlijnen:
 - 2009/81 aanbesteding (in Nederland ADV)
 - 2009/43 intracommunautaire leveringen defensiematerieel
- Mededeling 24 juli 2013:
 - EU richt zich op een concurrerende Europese defensiesector. Focus op markt, terugdringen gebruik artikel 346 en 'offset'.
- Europese raad 19 december 2013:
 - additionele maatregelen nodig voor toegang tot '*international competitive supply chains*'

Europese ontwikkelingen 2

- Roadmap (juli 2014): interne markt, concurrentievermogen industrie, R&D, civiel-militair, ruimtevaart, energie, internationaal.

Belang NL: oprichten adviesgroep van grote OEM's, toeleveranciers, Commissie, EDA, en lidstaten tbv onderzoeken incentives voor crossborder uitbesteding.

- Begin 2015: Group of Personalities om preparatory action voor CSDP related research programma in 9^e kaderprogramma voor te bereiden (NL: Paul de Krom, VZ RvB TNO).
- EDA 10 jaar. Activiteiten voor gezamenlijke ontwikkeling defense capabilities 'still going strong'. Parallel: Smart Defense van NATO. Complementair
- Rol EDA bij innovatie/R&T i.s.m. EC in ontwikkeling.

Hamvraag: rol van de landen, met name de middelgrote en hun industrie.

Internationaal, Europees en nationaal staat tijd niet stil

- Motie Van der Staaij (Sept 2014) en brief 'Ambitieniveau van de krijgsmacht': 19-6-2015
- Beleidsbrief Internationale Veiligheid 'Turbulente tijden in een instabiele omgeving': 7-11-2014
- Motie van der Staaij (2): 17-9-2015
- IBO wapensystemen: Meer 'Bang for the Buck', April 2015
- Brief 'Internationale Militaire samenwerking' (tevens kabinetsreactie IBO): 15-9-2015
- Grote projecten komende periode (MPO 15-9-2015) en verder.....
- Defence Innovation Initiative and 3rd US Offset Strategy and its Implications for Partners and Allies: Jan 2015
- Volgende stappen 'New Deal' Europese defensie

Gevolgen voor samenwerking, investeringen, innovatie?

Afsluiting: Ambities NL overheid defensie- en veiligheidssector

- Verder openbreken defensiemarkt Europa (*Advisory Committee*), streven naar internationaal concurrerende toeleveringsketens. Nederlandse bedrijven Europees en transatlantisch actief.
- Verdere ontwikkeling van de NL DVI langs de lijnen van de Defensie Industrie Strategie – DIS, o.a. door
 1. aankopen in NL op de prioritaire gebieden
 2. Innovatie: synergie tussen € Defensie, EZ en privaat
 3. inschakeling van de NL DVI via het IP instrument
 4. Exportbevordering
- Verder invulling geven aan ambitie om in Nederland meer MRO activiteiten en kennis & kunde op te bouwen. CLSK met F-35 MRO cluster frontrunner, maar ook CLAS en CZSK hebben ambities.

Dank voor uw aandacht. Vragen?

